

BANG GIAO MỸ-VIỆT: MỘT TRÒ CHƠI MỚI TRONG MỘT THẾ CỜ MỚI Ở Á ĐÔNG Tôn Thất Thiện

Cuộc họp thượng đỉnh về kinh tế của các quốc gia vùng Á Châu - Thái Bình Dương (APEC) diễn ra tại Osaka (Nhật Bản) trong giữa tháng 11 đã làm nổi bật một số sự kiện cho phép ta nghĩ rằng một tấn tuồng mới đang diễn ra trong một thế cờ mới ở vùng Á Châu - Thái Bình Dương, trong đó các chính quyền Hoa Kỳ và Việt Nam sẽ đóng những vai then chốt.

Thế cờ mới xuất phát từ sự tranh dành thế lực về kinh tế giữa các cường quốc có địa vị lớn ở vùng Thái Bình Dương, trong đó Hoa Kỳ, Nhật Bản và Trung Quốc chiếm hàng đầu, và Đông Nam Á là đối tượng.

Vấn đề tự do hóa mậu dịch ở trong vùng APEC là đề tài chính của cuộc họp thượng đỉnh. Vấn đề này đã chia những quốc gia tham dự thành bốn, hay đúng hơn, thành năm, phe: Trung quốc, Nhật Bản, Hoa Kỳ - Úc, ASEAN (Liên Minh Đông Nam Á), và Việt Nam.

Để nắm vững vấn đề, tưởng nên nhắc lại rằng trong cuộc thượng đỉnh APEC năm vừa qua tại Nam Dương, các chính phủ tham dự đã thỏa thuận là sẽ dẹp bỏ những chướng ngại về mậu dịch để thực hiện một thị trường tự do ở khu vực Á Đông - Thái Bình Dương chậm lắm là năm 2010 đối với các quốc gia tiên tiến, và vào năm 2020 đối với các quốc gia chậm tiến hơn.

Tại hội nghị năm nay, Hoa Kỳ (và Ôt-Stra-Li), đã vận động mạnh để thỏa thuận nói trên được xác nhận. Nói một cách khác, Hoa Kỳ (và Ôt-Stra-Li) muốn các quốc gia trong vùng mở tung cửa cho Hoa Kỳ vào làm ăn. Nhưng các quốc gia Á đông trong vùng đã xét lại vấn đề và không còn háng hái nơi rộng thị trường như năm trước nữa.

Một điều đáng chú ý là sự va chạm giữa Nhật Bản, Trung Quốc và Hoa Kỳ rất rõ ràng. Nhật Bản và Trung Quốc không những muốn bảo vệ thị trường nội địa của họ, mà còn muốn dành vùng Đông Nam Á cho sự xâm nhập của họ nữa. Nói một cách khác, vùng Đông Nam Á sẽ là vùng cạnh tranh kinh tế giữa Hoa Kỳ và hai cường quốc Á Đông này.

Hiện nay, sự cạnh tranh này chỉ là một cuộc cạnh tranh về thương mại và kinh tế trong đó Hoa Kỳ vẫn vui cười và nhân nhượng trong tinh thần cởi mở. Nhưng xét dài hạn, dần dần nó sẽ mang tính chất một cuộc tranh chấp gay gắt không những dẫn đến những vận động chính trị, mà ngay cả quân sự. Lúc đó, để có một thế đứng vững chắc và một khả năng vận động tối đa, Hoa Kỳ sẽ muốn có một "đòn bẩy" -- leverage -- hiệu nghiệm tuyệt đối. Đòn bẩy đó là một quốc gia trong vùng "chịu chơi" trò mà Hoa Kỳ bày ra. Trong quá khứ, Hoa Kỳ hàng làm như thế, và có những triệu chứng cho ta nghĩ rằng hiện nay Hoa Kỳ cũng đang làm như thế.

Quốc gia mà Hoa Kỳ có thể dùng làm "leverage" chỉ có thể là một quốc gia Đông Nam Á, và trong những quốc gia của Liên Minh ASEAN, hiện nay chỉ có Việt Nam là Hoa Kỳ có nhiều cơ vận động nhất. Điều này cũng dễ hiểu: Việt Nam là quốc gia yếu thế nhất về kinh tế và có một chính quyền tham nhũng hạng nhất, không được nhân dân ủng hộ, chẳng đếm xỉa gì đến quyền lợi tối thượng và dài hạn của xứ sở, và chỉ lo phục vụ quyền lợi trước mắt của mình, đặc biệt là bám lấy quyền hành càng lâu càng tốt và vơ vét càng nhiều càng mau càng tốt. Với những điều kiện như thế, chính quyền Việt Nam là chính quyền dễ mua chuộc và áp lực nhất. Mà về phương diện này, kinh nghiệm của chúng ta trong mấy chục năm qua cho ta đoán rằng Hoa Kỳ sẽ không ngần ngại khai thác triệt để một tình trạng như vậy để thu lợi tối đa cho họ.

Những triệu chứng cho thấy Hoa Kỳ đang tìm cách "kéo" Việt Nam theo mình càng ngày càng nhiều và càng lộ liễu trong thời gian gần đây: nào là bỏ cấm vận, bình thường hóa quan hệ, các chính khách dân sự -- McCain, Kerry, Christopher, Bush, McNamara -- và quân sự -- Đô đốc Macke, tư lệnh lực lượng Hoa Kỳ tại Thái Bình Dương -- tiếp tục viếng thăm Hà Nội.

Những tuyên bố của những chính khách nói trên có tính cách trấn an nhóm cộng sản cầm quyền là Hoa Kỳ không có ý lật đổ hay làm khó dễ chính quyền Hà Nội; trái lại họ muốn thấy tình hình "ổn định" để Việt Nam đóng góp vào sự ổn định tình hình Đông Nam Á. Ổn định để giới áp phe Hoa Kỳ có thể yên ổn làm ăn được. Đồng thời, "ổn định" cũng có nghĩa là giữ nguyên trạng, không cho Trung Cộng mở rộng ảnh hưởng xuống miền Nam, như Thượng nghị sĩ (và cựu đại tá không quân Hoa Kỳ) McCain tiết lộ. Điều đáng chú ý là chuyến viếng thăm của Đô đốc Macke xảy ra mười tháng trước khi ngoại trưởng Christopher đặt chân xuống Hà Nội.

Về phía Việt Nam, các lãnh tụ Đảng không ngớt thay phiên nhau hát những bài theo điệu "Let bygones be bygones", "Việt-Mỹ thân hữu", "Việt-Mỹ hợp tác", sau hơn ba mươi năm nói với dân Việt là Hoa Kỳ là kẻ thù số một của nhân dân Việt Nam và của nhân loại, và, là một quốc gia tư bản chủ nghĩa và đầu sỏ của đế quốc, Hoa Kỳ không khi nào thay đổi bản chất bóc lột các dân tộc khác đến tận xương tận tủy, và nhân dân Việt Nam phải hy sinh tất cả để đánh bại tên đầu sỏ đế quốc đó trong cuộc đấu tranh "ai thắng ai".

Trong thời gian gần đây, để làm vừa lòng chính quyền Mỹ, các lãnh đạo ĐCSVN đã ra sức làm tất cả những gì Mỹ muốn trong vấn đề MIA (quân nhân Mỹ mất tích), phóng thích những người bị tù như Nguyễn Tấn Trí, Trần Quang Liêm, người Việt nhưng là công dân Hoa Kỳ, cho phép Nguyễn Chí Thiện xuất ngoại sang Hoa Kỳ, xử tội Hoàng Minh Chính và Đỗ Trung Hiếu tương đối nhẹ để xoa dịu dư luận Hoa Kỳ. Mục đích, như Nguyễn Chí Thiện nhấn mạnh trong dịp điều trần về nhân quyền trước Quốc Hội Mỹ và trong thư gởi khiếu nại Việt Nam, là được chính quyền Mỹ, sau khi bỏ cấm vận và bình thường hóa bang giao, cho Việt Nam được hưởng quy chế "most favoured nation" (tối huệ quốc) để được dễ dãi trong việc xuất cảng hàng hóa sang Mỹ.

Nhưng những thái độ và hành động kể trên chỉ nhằm cho nhóm lãnh đạo ĐCSVN hiện tại giải tỏa khó khăn kinh tế để giảm bớt sự bất mãn của dân chúng. Còn hai vấn đề lớn nữa cần giải quyết. Đó là 1/ áp lực và đe dọa của Trung Quốc, và 2/ sự tồn tại của bản thân nhóm cầm quyền ĐCSVN. Sự giải quyết hai vấn đề này đòi hỏi một sự yểm trợ chính trị và quân sự của Hoa Kỳ.

Không cần phải là học giả chính trị ta cũng có thể nghĩ rằng nhóm cầm quyền ĐCSVN hiện tại muốn Hoa Kỳ đừng đặt vấn đề lật đổ họ, và, trái lại, còn tiếp tay cho họ trong việc "ổn định chính trị" -- không những không tìm cách lật đổ mà còn giúp họ tiếp tục giữ quyền hành -- và nếu có nguy hiểm về phía Trung Quốc, bao bọc họ về quân sự. Tất nhiên, muốn thế thì phải có quà bánh gì cho Hoa Kỳ. Kinh nghiệm thời "Diệm-Nhu" nhắc ta rằng món quà mà chính quyền Hoa Kỳ đòi là nhà cầm quyền Việt Nam chịu ngoa ngoãn làm tất cả những gì muốn qua tiếng nói không những của ông Đại sứ Hoa Kỳ tại Sài Gòn và ngay cả của mấy viên chức Bộ Ngoại Giao Mỹ cấp hai cấp ba. Danh xưng của tình trạng này là "một cuộc bảo hộ của Hoa Kỳ". Hai ông Diệm, Nhu đã cương quyết không nhượng bộ và đã bị Hoa Kỳ thanh toán. Nhưng những lãnh tụ ĐCSVN thấm nhuần chiến thuật lê-nin-nít và nhứt quyết "trụ" sẽ xử trí thế nào?

Ta chưa thể nói tình hình sẽ ra sao. Nhưng có hai điều ta biết chắc.

Một là trong dịp Đô đốc Macke viếng thăm Việt Nam, giới chức Bộ Ngoại Giao đã bắn tiếng rằng Hà Nội sẵn lòng thảo luận vấn đề Hoa Kỳ trở lại Cam Ranh. Ngoài ra, trong thời gian gần đây, các viên chức cao cấp của ĐCSVN đã cho con ào ào sang Hoa Kỳ "du học" và, như đã nói ở trên, chính quyền Hà Nội cấp chiếu khán dễ dàng cho ngay những tên đầy "tội ác" như McNamara, và đối xử tàn tệ và bỏ tù những người ""yêu nước" (= "yêu xã hội chủ nghĩa") đã xả thân "chống Mỹ cứu nước" như Hà Minh Chính, Đỗ Trung Hiếu, Nguyễn Hộ, và nhiều đảng viên kỳ cựu khác nữa.

Và hai là nếu Việt Nam Xã Hội chủ nghĩa thành một "tiền đồn" của Hoa Kỳ, như trước kia ĐCSVN đã biến nó thành "tiền đồn" của Chủ Nghĩa Xã Hội, nghĩa là của Nga Sô và nhứt là của Trung Cộng, thì Trung Quốc không thể nào để cho nhân dân Việt Nam yên. Nhưng vì Trung Quốc là vô địch về ném đá đầu tay và dùng chủ thuyết mác-lê để đẩy kẻ khác chịu trận thay mình nên Việt Nam, sau nữa thế kỷ chiến tranh tàn khốc dưới sự lãnh đạo "thần thánh" của ĐCSVN, lại một lần nữa sẽ được lãnh đạo ĐCSVN tuyên dương là anh hùng, nhưng những anh hùng tàn tật, đói rách, nhà tan cửa nát, và, như Dương Thu Hương nói, trong hiện tại cũng như trong tương lai, phải sống trong những "thiên đường mù".

Thật là trái đất tròn, và ĐCSVN cũng tròn.